JÄMSTÄLLDHETS MYNDIGHETEN

2026-11-19
Jämställdhetsmyndigheten
info@jamstalldhetsmyndigheten.se
Diarienummer: 2026/00233

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till ju.l5@regeringskansliet.se
Diarienummer Ju2026/01507

JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETENS REMISSVAR PÅ BETÄNKANDET NYA NÄTBROTT OCH ANDRA ÅTGÄRDER FÖR GENOMFÖRANDET AV DIREKTIVET OM BEKÄMPNING AV VÅLD MOT KVINNOR OCH VÅLD I NÄRA RELATIONER (SOU 2026:34)

Sammanfattning

Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker till stor del de nya och utvidgade straffbestämmelser som utredningen föreslår för att uppfylla EU-direktivet. I och med att de digitala miljöerna blir en allt viktigare del av både pojkars, mäns, flickors och kvinnors liv är det viktigt att skapa ett stärkt skydd mot våld och andra kränkningar i digitala miljöer. Här kan de nya brotten olaga övervakning, nättrakasserier, olaga identitetsexponering och könsbaserat näthat fylla en viktig funktion. Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker även de förslag som följer av utredningens tilläggsdirektiv om att införa ett nytt brott, grov olaga förföljelse. Jämställdhetsmyndigheten vill också lyfta fram att dessa brott inte bara drabbar enskilda individer, utan också kan påverka samhället och det demokratiska systemet genom att skrämma personer till tystnad och få dem att dra sig undan eller avsäga sig offentliga roller. Det kan vara en form av informationspåverkan som har en bredare avsikt än att bara påverka enskilda individer.

Jämställdhetsmyndigheten vill föra fram följande sammanfattande synpunkter på utredningens betänkande:

- Jämställdhetsmyndigheten avstyrker utredningens bedömning att inte föreslå en utvidgning av den rättsliga definitionen av könsstympning av flickor och kvinnor.
- Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker förslaget om utvidgat straffansvar för könsstympning till att omfatta även den som förmår eller tillåter sådana ingrepp, även om det går utöver de krav som EU-direktivet ställer.
- Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker utredningens förslag att relevanta myndigheter – inklusive Brottsoffermyndigheten, Jämställdhetsmyndigheten och Polismyndigheten – ska ges i uppdrag att, i samverkan med varandra, ta fram och besluta om riktade medvetandegörande och kunskapshöjande insatser om de nya och utvidgade brott som utredningen föreslår.

- Jämställdhetsmyndigheten delar utredningens ståndpunkt att den statistik som finns tillgänglig idag inte fullt ut uppfyller direktivets krav utan att fortsatt arbete krävs för att utveckla den statistik som ska rapporteras enligt den standard som det europeiska jämställdhetsinstitutet EIGE utarbetat.
- Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker att myndigheten tillsammans med Brå utses till nationellt organ enligt artikel 38 i direktivet och vi delar också utredningens uppfattning att uppgifterna nära knyter an till myndighetens uppdrag.

Synpunkter enligt utredningens disposition

Kapitel 6 Allmänna bestämmelser och straffrättsliga förpliktelser

Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker till stor del de nya och utvidgade straffbestämmelser som utredningen föreslår för att uppfylla EU-direktivet. I och med att de digitala miljöerna blir en allt viktigare del av både mäns och kvinnors liv är det viktigt att skapa ett stärkt skydd mot våld och andra kränkningar i digitala miljöer. Här kan de nya brotten olaga övervakning, nättrakasserier, olaga identitetsexponering och könsbaserat näthat fylla en viktig funktion. Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker även de förslag som följer av utredningens tilläggsdirektiv om att införa ett nytt brott, grov olaga förföljelse. Jämställdhetsmyndigheten ser också att det är viktigt att lägga ett tydligt ansvar på de digitala plattformar som tillhandahåller de tjänster som också kan bli arenor för att begå de brott som utredningen tar upp.[1]

Jämställdhetsmyndigheten vill poängtera att nya och utvidgade straffbestämmelser i sig inte är tillräckliga för att komma tillrätta med de problem som finns, utan det är också viktigt att de får genomslag i praktiken i domstolspraxis och den brottsutredande verksamheten.

Avsnitt 6.2 Kvinnlig könsstympning

Jämställdhetsmyndigheten avstyrker utredningens bedömning att inte föreslå en utvidgning av den rättsliga definitionen av könsstympning av flickor och kvinnor. Sverige var det första landet i Europa att kriminalisera könsstympning 1982. Jämställdhetsmyndigheten anser att det finns skäl att fortsätta utgöra ett föregångsland och gå längre än de minimikrav som följer av EU-direktivet. De ingrepp som omfattas av Världshälsoorganisationens definition av könsstympning typ 4[2] behöver inte nödvändigtvis bedömas som en stympning, något som leder till bestående förändringar eller åsamkar skada på de yttre könsorganen, i den mening som avses i den svenska regleringen. Ibland åsamkas enbart skador på de inre könsorganen. Ibland utförs ingen stympning eller så leder ingreppet inte till en

[1] Se även Jämställdhetsmyndighetens rapport *Det gränslösa våldet – en kartläggning av den digitala teknikens betydelse för mäns våld mot kvinnor och våld mot barn*, Rapport 2026:1.

[2] World Health Organization, Female genital mutilation

bestående förändring. Samtliga av dessa ingrepp är dock skadliga. Jämställdhetsmyndigheten anser därför att den rättsliga definitionen av könsstympning bör utvidgas, så att samtliga former av könsstympning som omfattas av Världshälsoorganisationens bredare och internationellt erkända definition omfattas.

Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker förslaget om utvidgat straffansvar för könsstympning till att omfatta även den som förmår eller tillåter sådana ingrepp, även om det går utöver de krav som EU-direktivet ställer. Tillägget som straffbelägger den som tillåter att en flicka som inte fyllt 18 år könsstympas är särskilt viktigt. Till skillnad från att genom hot eller på andra sätt förmå någon att genomgå könsstympning innebär ”tillåter” att även mindre aktiva handlingar kan komma att utgöra brott. För att stärka barnrättsperspektivet ytterligare vill Jämställdhetsmyndigheten lyfta vikten av att använda det mer rättvisande begreppet ”könsstympning av flickor och kvinnor”, istället för att fortsätta reproducera användningen av “kvinnlig könsstympning”. Även om vuxna kvinnor utsätts för könsstympning är det vanligast att flickor upp till 15 år utsätts.[3]

Avsnitt 9.1 Förebyggande åtgärder

Ett stärkt straffrättsligt skydd måste åtföljas att ett tydligt förebyggande arbete och att information sprids så att det blir möjligt att förstå vad som utgör ett brott, vilka rättigheter som finns och var det går att få stöd eller göra en anmälan. Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker därför utredningens förslag att relevanta myndigheter – inklusive Brottsoffermyndigheten, Jämställdhetsmyndigheten och Polismyndigheten – ska ges i uppdrag att, i samverkan med varandra, ta fram och besluta om riktade medvetandegörande och kunskapshöjande insatser om de nya och utvidgade brott som utredningen föreslår. Även här ser Jämställdhetsmyndigheten att de digitala plattformarna har ett ansvar för att förebygga och stödja de som riskerar att utsättas för digitalt våld.[4]

Avsnitt 10.1 Samordning av politik och samordningsorgan (artikel 38) och avsnitt 10.7 Datainsamling och forskning (artikel 44)

Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker att myndigheten tillsammans med Brottsförebyggande rådet (Brå) utses till nationellt organ enligt artikel 38 i direktivet. Vi delar också utredningens uppfattning att uppgifterna nära knyter an till myndighetens uppdrag. Jämställdhetsmyndigheten delar också utredningens uppfattning att rollen som nationellt organ inte medför uppgifter som inte finns i myndighetens nuvarande uppdrag.

[3] World Health Organization, Female genital mutilation. Se även Jämställdhetsmyndighetens rapport *Från förebyggande till brottsbekämpande – Hela kedjan behövs. Jämställdhetsmyndighetens slutredovisning av insatser mot könsstympning av flickor och kvinnor*, Rapport 2023:16.

[4] Jämställdhetsmyndigheten, *Det gränslösa våldet - en kartläggning av den digitala teknikens betydelse för mäns våld mot kvinnor och våld mot barn*, Rapport 2026:1.

Jämställdhetsmyndigheten vill understryka vikten av att relevant statistik finns tillgänglig för uppföljning och analys. Jämställdhetsmyndigheten delar utredningens ståndpunkt att den statistik som finns tillgänglig idag inte fullt ut uppfyller direktivets krav utan att fortsatt arbete krävs för att utveckla den statistik som ska rapporteras enligt den standard som EIGE utarbetat. För att kunna följa utvecklingen och bedöma behovet av och resultatet från politiska insatser krävs det att det finns tillgång till heltäckande statistik. Det innebär att det är motiverat att i utvecklingen av statistik och indikatorer gå längre än vad direktivet kräver.

För Jämställdhetsmyndigheten

Lise Tamm
Generaldirektör

Peter Vikström
Senior rådgivare

I ärendets slutliga handläggning har avdelningschefen Laura Hartman, enhetschefen Mikael Thörn samt utredarna Hilda Holmström, Lenita Törning och Hannah Alvå deltagit.